

FORENA

Pensionärernas

NÖJES

OTIVO

INLEDNING

Sedan de första årskullarna i det reformerade pensionssystemet gick i pension har den allmänna pensionen rasat. Hur mycket återstår av pensionen när skatten, bostaden och övriga nödvändiga levnadskostnader är betalda? Vad finns egentligen kvar för en pensionär till resor och nöjen? De allra flesta människor arbetar ett helt liv med tankar om att förverkliga sina drömmar när barnen blivit vuxna och yrkeskarriären är avslutad. Nu finns äntligen tiden att förverkliga allt det som man drömt om hela livet. Men möjligheten att göra det kommer för allt för många människor att förbli en dröm. Pensionen räcker inte till. Inte för resor och kanske inte ens heller för de där oförutsedda utgifterna som tandläkare eller annat.

I denna rapport som är tänkt att bli årligen återkommande ger vi en bild av det utrymmet som faktiskt återstår för att göra allt det många drömmer om. Det räcker tyvärr inte långt för många.

Rapporten är skriven av Forenas samhällspolitiska chef Håkan Svärdman.

PENSIONÄRERS NÖJESKONTO: 110 KR/DAG FÖR EN KVINNA OCH 259 KR/DAG FÖR EN MAN

Den genomsnittliga totala pensionen uppgick till 21 534 kronor per månad (i 2020 års priser) för personer födda 1953. Efter skatt återstår 17 443 kr per månad. När hyra och nödvändiga levnadskostnader är betalda återstår 5 424 kronor per månad för nöjen och oförutsedda utgifter. För en genomsnittlig kvinnlig pensionär född 1953 återstår 3 313 kronor per månad eller 110 kronor per dag, medan en genomsnittlig manlig pensionär född samma år får 7 760 kronor över per månad, vilket ger 259 kronor per dag.

TABELL 1: GENOMSNITTLIG PENSION FÖRE RESPEKTIVE EFTER SKATT.

	TOTAL PENSION I 2020 ÅRS PRISER, KR/MÅN	
	FÖRE SKATT	EFTER SKATT
Kvinnor	18 929 kr	15 332 kr
Män	24 418 kr	19 779 kr
Genomsnitt för båda könen	21 534 kr	17 443 kr

Mot bakgrund av att en stor del av de nyblivna pensionärerna lever i en parrelation kan de dela på hushållskostnaderna och därmed få ett större konsumtionsutrymme. Men villkoren kan vara sämre. Särskilt för många ensamstående pensionärer eller för par med en låg gemensam pension. Då kan bostadstillägg, som man kan ansöka om hos Pensionsmyndigheten, förstärka ekonomin. Drygt 12 procent av de nyblivna pensionärerna uppbär bostadstillägg. I nedanstående tabell har vi sammanställt nöjeskontot för pensionärer födda 1953 i Sveriges samtliga län. Skillnaden mellan kvinnor och män är slående i flera län. I Dalarna och Halland har männen mer än 5 200 kronor mer per månad till nöjeskonsumtion jämfört med kvinnorna. En skillnad som sjunker under 3 400 kronor per månad i Örebro och på Gotland. I Västernorrland har kvinnorna mest över till nöjeskonsumtion, medan kvinnor på Gotland har minst över. Mest över till konsumtion har männen i Halland och minsta över har männen på Gotland.

¹ I total pension ingår allmän pension, tjänstepension och privat pension. Mer om beräkningen av pensionerna för årskull 1953 vill vi hänvisa till Forenas Stora pensionsrapport – Hela livet halva lönen.

² Utgått från en schablonbeskattning som motsvarar en kommunalskatt på 30 procent och en begravningsavgift på 0,253 procent. Nödvändiga levnadskostnader för ensamstående uppgick till 6160 kr/mån år 2020 enligt Konsumentverket, Koll på pengarna 2020. Den genomsnittliga boendeytan för ensamstående personer över 65 år utan barn uppgick till 63 kvadratmeter år 2019 och kostnaden per kvadratmeter är hämtade från SCB: http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BO_BO0406_BO0406E/BO0406Tab01/

TABELL 2: NYBLIVNA PENSIONÄRERS NÖJESKONTO I SVERIGES LÄN, KRONOR PER MÅNAD.

LÄN/REGION	KVINNOR		MÄN		SKILLNAD MELLAN KVINNOR OCH MÄN, KR/MÅN
	TOTAL PENSION EFTER SKATT, KR/MÅN	NÖJESKONTO KR/MÅN	TOTAL PENSION EFTER SKATT, KR/MÅN	NÖJESKONTO KR/MÅN	
Dalarna	14 189 kr	2 679 kr	19 721 kr	8 211 kr	5 532 kr
Halland	15 284 kr	3 202 kr	20 523 kr	8 441 kr	5 239 kr
Blekinge	14 819 kr	3 058 kr	19 736 kr	7 975 kr	4 917 kr
Gävleborg	14 542 kr	3 021 kr	19 389 kr	7 869 kr	4 848 kr
Östergötland	14 933 kr	2 919 kr	19 728 kr	7 714 kr	4 795 kr
Södermanland	14 921 kr	3 060 kr	19 704 kr	7 842 kr	4 783 kr
Skåne	15 032 kr	2 776 kr	19 720 kr	7 464 kr	4 688 kr
Västermanland	14 844 kr	3 146 kr	19 466 kr	7 767 kr	4 622 kr
Västra Götaland	15 115 kr	3 154 kr	19 709 kr	7 748 kr	4 593 kr
Uppsala	15 306 kr	2 768 kr	19 862 kr	7 323 kr	4 556 kr
Norrbottn	15 067 kr	3 851 kr	19 516 kr	8 300 kr	4 449 kr
Riket	15 332 kr	3 313 kr	19 779 kr	7 760 kr	4 447 kr
Värmland	14 528 kr	3 123 kr	18 969 kr	7 565 kr	4 441 kr
Stockholm	16 979 kr	4 083 kr	21 278 kr	8 382 kr	4 299 kr
Jämtland	14 565 kr	3 443 kr	18 535 kr	7 414 kr	3 970 kr
Jönköping	14 697 kr	3 224 kr	18 628 kr	7 155 kr	3 931 kr
Kronoberg	15 186 kr	3 781 kr	19 113 kr	7 708 kr	3 927 kr
Kalmar	14 840 kr	3 488 kr	18 556 kr	7 203 kr	3 715 kr
Västernorrland	15 812 kr	4 177 kr	19 380 kr	7 744 kr	3 567 kr
Västerbotten	15 470 kr	4 008 kr	19 005 kr	7 543 kr	3 535 kr
Örebro	15 226 kr	3 365 kr	18 607 kr	6 746 kr	3 381 kr
Gotland	14 200 kr	2 118 kr	16 799 kr	4 717 kr	2 599 kr

Källa: Beräkning av Forena. Pensionen är schablonbeskattad med 30 procent i kommunalskatt samt 0,253 procent i begravningsavgift. Nöjeskonto, dvs vad återstår av den beskattade pensionen när hyran och nödvändiga levnadskostnader är betalda. Hyra för respektive län utgår från genomsnittskostnaden för en lägenhet på 63 kvm (genomsnittlig boendeyta för ensamstående över 65 år och utan barn) i respektive län, källa http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BO_BO0406_BO0406E/BO0406Tab01/. Nödvändiga kostnader baseras på Konsumentverket beräkningar för ett singelhushåll år 2020, (skriften Koll på pengarna 2020), som uppgick till 6 160 kr/mån

FORENAS PENSIONSREFORM 2024 SKULLE HÖJA PENSIONÄRERNAS NÖJESKONTON REJÄLT

Forenas Stora pensionsrapport visar att den totala pensionsnivån uppgick till 86 procent av slutlönen när den första årskullen som omfattades av det reformerade pensionssystemet gick i pension vid 65 års ålder. Målsättningen med det reformerade pensionssystemet är att det ska leverera en pension på samma nivå som det gamla systemet gav. Ett löfte som inte har infriats på grund av att den allmänna pensionen sjunkit kraftigt. Det har inneburit att den totala pensionen endast uppgår till 73 procent av slutlönen för den senaste årskullen som gick i pension. Om den 86-procentiga pensionsnivån hade kunnat bibehållits hade dagens nyblivna pensionärer haft ett väsentligt större nöjeskonto för att förverkliga sina pensionsdrömmar. Kvinnors nöjeskonto skulle öka med i genomsnitt 82 procent, medan männens konto skulle öka med 40 procent. En genomsnittlig kvinnlig pensionär skulle få 201 kronor över till nöjen per dag medan en manlig pensionär skulle få 363 kronor per dag. I Dalarna, Uppsala och på Gotland skulle nöjeskontot mer än fördubblas för kvinnorna.

LÄN / REGION	KVINNOR		SKILLNAD, KR / MÅN	MÄN			SKILLNAD MELLAN KVINNOR OCH MÄN	
	NÖJES-KONTOT IDAG, KR / MÅN	NÖJESKONTOT VID EN BIBE-HÄLLEN PENSIONS NIVÅ PÅ 86% AV SLUT-LÖN. KR / MÅN		NÖJESKONTOT IDAG, KR / MÅN	NÖJESKONTOT VID EN BIBE-HÄLLEN PENSIONS NIVÅ PÅ 86% AV SLUT-LÖN. KR / MÅN	SKILLNAD, KR / MÅN	KR / MÅN	PROCENT
Stockholm	4 083 kr	7 518 kr	3 435 kr	8 382 kr	12 981 kr	4 598 kr	5 463 kr	58%
Uppsala	2 768 kr	5 665 kr	2 898 kr	7 323 kr	11 274 kr	3 951 kr	5 609 kr	50%
Södermanland	3 060 kr	5 378 kr	2 319 kr	7 842 kr	10 061 kr	2 218 kr	4 682 kr	53%
Östergötland	2 919 kr	5 085 kr	2 166 kr	7 714 kr	10 592 kr	2 878 kr	5 508 kr	48%
Jönköping	3 224 kr	5 887 kr	2 663 kr	7 155 kr	9 844 kr	2 689 kr	3 957 kr	60%
Kronoberg	3 781 kr	6 226 kr	2 445 kr	7 708 kr	10 169 kr	2 461 kr	3 943 kr	61%
Kalmar	3 488 kr	5 800 kr	2 312 kr	7 203 kr	9 521 kr	2 318 kr	3 721 kr	61%
Gotland	2 118 kr	4 247 kr	2 129 kr	4 717 kr	6 613 kr	1 896 kr	2 367 kr	64%
Blekinge	3 058 kr	5 803 kr	2 746 kr	7 975 kr	9 882 kr	1 908 kr	4 079 kr	59%
Skåne	2 776 kr	5 246 kr	2 469 kr	7 464 kr	10 599 kr	3 134 kr	5 353 kr	49%
Halland	3 202 kr	5 952 kr	2 750 kr	8 441 kr	11 868 kr	3 427 kr	5 916 kr	50%
Västra Götaland	3 154 kr	5 859 kr	2 705 kr	7 748 kr	10 855 kr	3 107 kr	4 996 kr	54%
Värmland	3 123 kr	5 155 kr	2 032 kr	7 565 kr	9 649 kr	2 084 kr	4 494 kr	53%
Örebro	3 365 kr	5 830 kr	2 465 kr	6 746 kr	10 053 kr	3 308 kr	4 224 kr	58%
Västermanland	3 146 kr	5 889 kr	2 744 kr	7 767 kr	10 886 kr	3 119 kr	4 997 kr	54%
Dalarna	2 679 kr	5 771 kr	3 092 kr	8 211 kr	10 946 kr	2 735 kr	5 175 kr	53%
Gävleborg	3 021 kr	5 786 kr	2 765 kr	7 869 kr	9 869 kr	2 000 kr	4 083 kr	59%
Västernorrland	4 177 kr	6 129 kr	1 952 kr	7 744 kr	10 149 kr	2 405 kr	4 021 kr	60%
Jämtland	3 443 kr	6 484 kr	3 041 kr	7 414 kr	9 560 kr	2 147 kr	3 076 kr	68%
Västerbotten	4 008 kr	6 468 kr	2 461 kr	7 543 kr	10 568 kr	3 025 kr	4 099 kr	61%
Norrbottn	3 851 kr	6 875 kr	3 024 kr	8 300 kr	10 106 kr	1 806 kr	3 231 kr	68%
Riket	3 313 kr	6 027 kr	2 714 kr	7 760 kr	10 891 kr	3 131 kr	4 864 kr	55%

Källa: Beräkning av Forena. Pensionen är schablonbeskattad med 30 procent i kommunalskatt samt 0,253 procent i begravningsavgift. Nöjeskonto, dvs vad återstår av den beskattade pensionen när hyran och nödvändiga levnadskostnader är betalda. Hyra för respektive län utgår från genomsnittskostnaden för en lägenhet på 63 kvm (genomsnittlig boendeyta för ensamstående över 65 år och utan barn) i respektive län, källa http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BO_BO0406_BO0406E/BO0406Tab01/. Nödvändiga kostnader baseras på Konsumentverket beräkningar för ett singelhushåll år 2020, (skriften Koll på pengarna 2020), som uppgick till 6 160 kr/mån

För att lyfta den totala pensionen till 86 procent av slutlönen för vanliga löntagare föreslår Forena ett reformpaket som omfattar allmän pension, tjänstepension och privat pensionsförsäkringssparande. Härigenom värnas principerna som låg till grund för 1994-års pensionsreform som betonade arbete, trygghet och hållbarhet.

1. EN STABIL OCH TRYGG ALLMÄN PENSION.

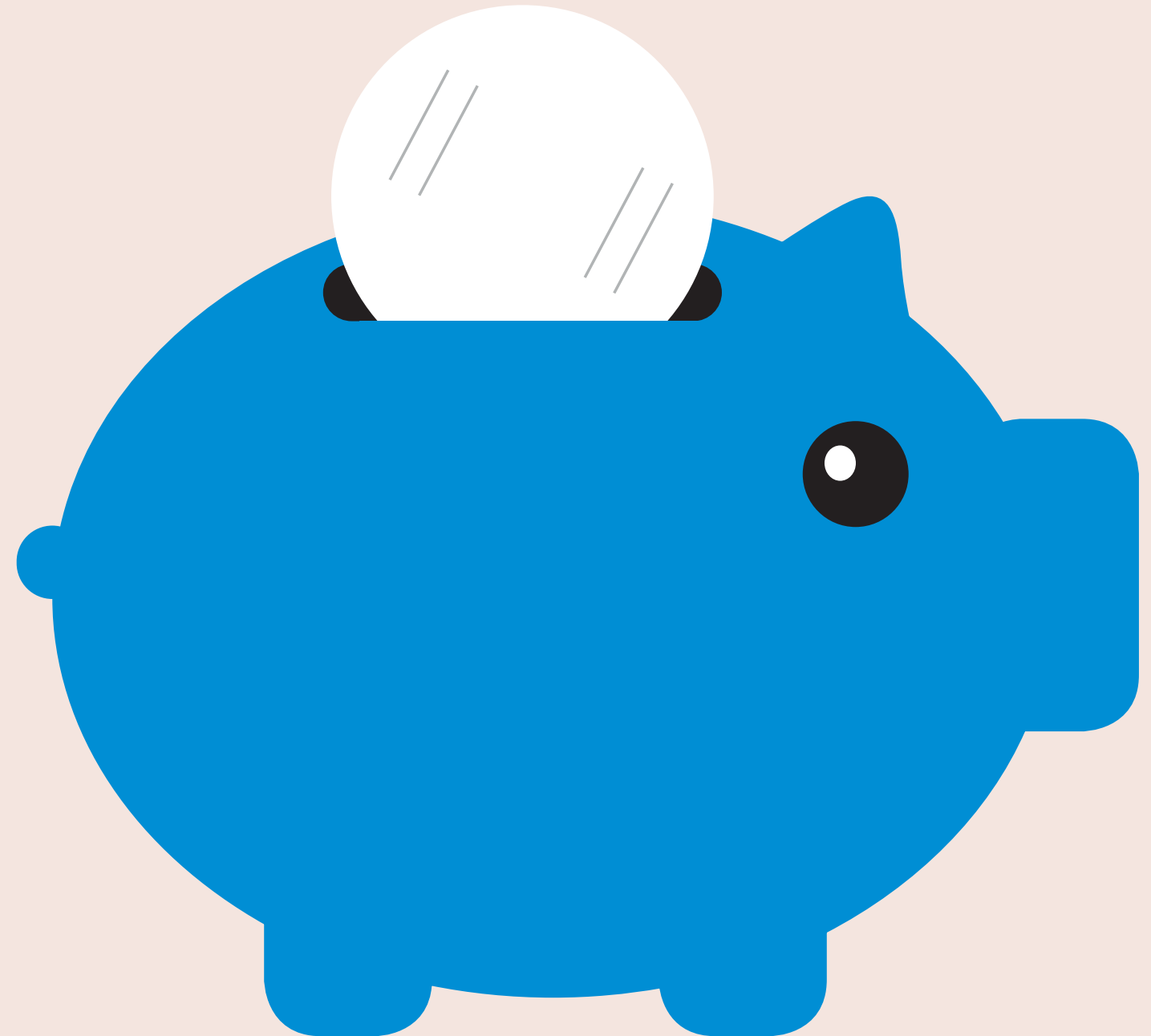
- a. Höj pensionsavgiften och pensionsåldern.
- b. Inför likvärdig pensionsrätt på inkomst och ersättning.
- c. En insättningsgaranti bör tillämpas i premiepensionssystemet.
- d. Uppmuntra kompetensutveckling och omställning.
- e. En särskild åldersfaktor bör införas i sjukersättningssystemet som förhindrar en tidigareläggning av pensionsåldern hos äldre arbetskraft som av medicinska skäl inte kan förväntas arbeta fram till riktåldern.

2. BÄTTRE VILLKOR FÖR TJÄNSTEPENSIONSSPARANDE.

- a. Inför likvärdiga beskattningsvillkor för lön och avsättning till tjänstepension och försäkringsförmåner. Härigenom skulle avsättning till tjänstepension och försäkringsförmåner bli förmånsgrundande för allmän pension.
- b. Koppla tjänstepensionsuttaget till åldersgränsen för garantipension. Sista utbetalningen bör tidigast ske fem år efter garantipensionsåldern.

3. EKONOMISKA INCITAMENT FÖR PRIVAT PENSIONS FÖRSÄKRINGSSPARANDE

- a. Tillåt individuell insättning på premie- och tjänstepensionen.
- b. Möjliggör omvandling av förmögenhet till pension, exempelvis genom att slopa reavinstskatten för den som använder en fastighetsvinst för en engångsinbetalning på en pensionsförsäkring, en så kallad livränta.
- c. Inför finansiell stimulans för privat pensionsförsäkringssparande, exempelvis matchat sparande.

3 Mer om detaljer om förslagen finns här: <https://www.forena.se/om-Forena/nyheter-och-press/rapporter-och-bocker/>

FORENA

www.forena.se

info@forena.se

08-791 17 00

Producerad av Forena

Tryck: Tellogruppen 2021